

DE KOR



MAANDORGAAN VAN
"BIOLOGIA MARITIMA"

(Opgericht 12 November 1939)
TIJDSCHRIFT VOOR ZEEBIOLOGIE

Jaargang no. 20, Januari 1970

REDACTIE: H.A.v.Vlimmeren
Ridder van Doorne
Balistraat 96
DEN HAAG 2011

Telefoon 63.97.21/98.60.17

Contributie BM., incl. abonn.
op DE KOR f 15,-- (Giro nr.
27.83.96 t.n.v. Penn.Biologia
Maritima te Amsterdam)

Vaste Medewerkers:
Fam.v.d.Let Fam.v.Dijk

IN DIT NUMMER o.a.

Van de secretaris	2
Jubileumcongres	3
Ponen	8
Inkoopcentrale	12
Aal kweken	13

BOEK bespreking

THE SHELL

Five hundred million years of inspired design

Hugh & Marguerite Stix & R.Tucher Abboth.

Foto's H.Landsloff

29 x 27 $\frac{1}{2}$ cm.

203 illustraties waarvan 82 in kleur \$ 20,--

Harry N. Abrains live - New York 1968.

De hierboven genoemde prijs van 20 dollar mag dan duur lijken: dit boek is een koopje voor die prijs.

We hebben hier te doen met een uniek kunststuk samengesteld door drie vooraanstaande experts op malacologisch gebied en een kunstzinnig fotograaf. Dit boekhoort niet in de boekenkast thuis, maar ergens op een centrale plaats zodat men er zo nu en dan in kan bladeren en Uw bezoekers er ook van kan laten genieten.

De schrijvers van dit boek zijn eigenaars van het Stix Rare Shells Gallery in New York. In hun dagelijks leven werd hen vaak gevraagd om een boek te schrijven want hun vele interessante verhalen, de schoonheid van hun collectie gaven hiertoe steeds weer opnieuw aanleiding.

En eindelijk is het er ook van gekomen.

Het resultaat is geweldig. De tekst is betrekkelijk kort en behandelt op compacte maar zeer onderhoudende wijze de geschiedenis van de schelpen, het gebruik en verzamelen ervan.

Dan volgt een fantastisch mooie serie foto's.

Elke foto is vergezeld van een tekst van Dr.

Abboth waarin alle wetenschappelijke gegevens van de betreffende schelp worden vermeld.

Over de kwaliteit van de foto's kunnen we alleen maar zeggen dat die subliem is. De kleuren foto's zijn ingeplakt en beschermd door schutpapier. De zwart/wit foto's zijn stuk voor stuk kunstwerken. Voor wie de hoge kwaliteit van Japanse boeken op dit gebied kent is het wellicht interessant te weten dat deze Amerikaanse uitgave is gedrukt en gebonden in Japan. Een boek dat in Uw verzameling niet mag ontbreken.

VI.

AU BORD DE LA MER.

R. le Neuthiec

12 x 20 cm., 200 pag., 220 zwart/wit foto's, 16 kleurenpagina's. Delachaux & Niestle-Suisse.

Dit deel van de serie Guide de Zoologiste is opgedragen aan allen met interesse in de zee, aan alle genietters van een 'plat de fruit de la mer', aan alle amateur vissers en onderwaterjagers en aan allen die een beetje meer willen weten over het oneindige gevarieerde leven in de zee.

In dit deel worden achtereenvolgens behandeld: Mollusken, Crustaceeën-Stekelhuidigen en Holtedieren- Wormen en Tunicaten, benevens een aantal zijtakken van de genoemde diersoorten. De vissen komen niet aan bod, dat wordt nog een apart deeltje.

Het is een gedegen determineerwerkje geworden, door de logische indeling en de vele verwijzingen is het niet moeilijk een gevonden dier thuis te brengen en hem van de juiste naam te voorzien. De vele foto's en vooral de magnifieke aquariumopnamen maken het tot een prettig en logisch geheel.

RvD

HET AQUARIUM VAN A TOT Z.

Hans Frey

17½ x 24 cm., 632 pag., f. 37,50

N.V.W.J.Thiesse & Cie - Zutphen 1969

VOOR DE 11E MAAL (!!!!) WENST DE HUIDIGE REDACTIE U ALLEN EEN VOORSPOEDIG NIEUWJAAR TOE.

De afgelopen 10 jaar heeft de redactie verschillende ups en downs van onze vereniging Biologia Maritima meegemaakt.

Gelukkig beweest BM zich al enige tijd in een sterk opgaande lijn. Vooral het afgelopen jaar werd er door de inspanning van het bestuur een flinke ledenwinst geboekt.

Bij de redactie leeft nog steeds een oude wens, een wens die door de groei van Biologia Maritima wellicht dit jaar in vervulling kan gaan. Die wens is, om onze vertrouwde KOR in een betere uitvoering te kunnen brengen. Het congresnummer, dat in offset verscheen, was voor de redactie de aanleiding om de mogelijkheid weer eens te onderzoeken om DE KOR in druk te laten verschijnen. Het onderzoek daartoe is in volle gang. Eén ding stellen wij echter voorop, en dat is dat het via de normale kanalen moet gaan of met andere woorden, dat het niet van het lenen van een of andere machine of van "versierwerk" bij een vriendje moet afhangen. De continuïteit moet verzekerd zijn, zoude huidige redactie eens verdwijnen, dan zitten de opvolgers met de brokken, en dan zou er wellicht een stap teruggedaan moeten worden.

Nu we het toch hebben over opvolgers, de redactie vraagt zich wel eens af, of zij zo langzamerhand (na 10 jaar) plaats moet gaan maken voor een nieuwe generatie. De beide redacteuren zijn "koudwateraanhangers" en "zelfvangers" en gezien de groeiende belangstelling voor het koraalaquarium zou een redactiewisseling nuttig en misschien wel nodig kunnen zijn.

Met de vraag, wie er belangstelling voor deze functie heeft en capabel genoeg is om de functie over te nemen, be-sluiten wij dit 11e nieuwjaarsvoorwoord.

Van de SECRETARIS

wij hebben de wimpel uitgehangen, zoals U kunt zien op de omslag van Uw zeeaquariummaandblad DE KOR, Jaargang 1970.

De belangrijkste reden hiervoor is dat wij in 1969 het grootste aantal nieuwe leden hebben geboekt in de 30-jarige geschiedenis van Biologia Maritima. Meer dan ooit in enig jaar is ingeschreven. Voornamelijk is dit te danken aan het inlegvel in het boek van de heer Fr. de Graaf.

Het jubileum nummer van DE KOR is in offset gedrukt. Deze uitvoering laat eigenlijk weinig te wensen over, voor een vereniging in de orde van grootte als de onze.

Wij hebben uitgerekend dat wij deze drukvorm van DE KOR kunnen invoeren als bij het huidige ledental elk lid een nieuw lid wint. Duidelijk is dat in het belang van elk lid een oplage van een dubbele hoeveelheid nagestreefd zou moeten worden. Draag Uw steentje bij. Het hoeft er maar één te zijn, maar liefst meer natuurlijk. En gezien alles wat Biologia Maritima haar leden biedt voor een lage contributie, is het winnen van een nieuw lid niet moeilijk. Kijk uit naar zeeaquariumhouders in Uw omgeving. Momenteel biedt de vereniging haar leden: het maandblad DE KOR met in 1970 meer artikelen over de tropische tak van onze hobby (zij komen langzamerhand los) en veel meer plaatjes in 1970, een handleiding voor beginnende zeeaquariumhouders (deze is voor ieder lid of degene die lid wordt, gratis verkrijgbaar, zie ook de omslag), de inkoopcentrale etc.

Houd Uw belang in het oog, win nieuwe leden.

DE SECRETARIS

Het begon al vroeg druk te worden in de zaal van het Artis Restaurant op 23 november.

Het interessante programma had een zeer groot aantal leden van B.M. naar Amsterdam gelokt en het enthousiasme werd beslist niet teleur gesteld.

Als eerste was natuurlijk onze voorzitter M.Bot aan het woord en we zijn tot ons genoegen in de gelegenheid zijn openingsrede in zijn geheel weer te geven:

Waarde congresgangers, dames en heren,

Het staat er in onze uitnodiging als een klarenstoot als een feesttrophée!

De Nederlandse Vereniging van Zee-aquarium liefhebbers Biologia Maritima viert haar 30-jarig bestaan met een Jubileumcongres dat klinkt als een klok.

En het staat er juist!

Vanmorgen zijn wij allemaal op reis gegaan met feest in ons hart. Naar ons Jubileum-congres.

Feest is het voor ons allen. Wij kennen thans een ongekend record aan leden, 220 betalende leden.

Wij hebben thans een ongekend record aan congresgangers, 110 bezoekers, d.i. het bijzonder hoge cijfer van 50%.

Voor een landelijke organisatie een eclatant succes.

Alvorens echter op deze en andere heuglijke omstandigheden wat dieper in te gaan, ben ik helaas genoodzaakt U deelgenoot te maken van een tweetal tegenslagen.

De eerste tegenslag waarvan ik U deelgenoot wil maken, ligt op het terrein van de propaganda voor deze dag. Dank zij persoonlijke relatie uit anderen hoofde hadden wij de toezegging dat Bert Garthoff bereid was in zijn veel beluisterde rubriek "Weer of geen weer" enige aandacht te zullen besteden aan ons zo juist aangevallen Jubileum-congres. Deze toezegging was daarom zo interessant omdat dit programma op Hilversum I wordt uitgezonden op zondagmorgen van 8.15 uur tot 9.45 uur. Gelukkig voor de heer Garthoff, maar bijzonder spijtig voor ons, valt de 750e uitzending precies op vandaag. En deze jubileum-uitzending is terecht gericht geweest op de persoon van de heer Garthoff.

Deze omstandigheid brengt mij er toe U voor te stellen het navolgende telegram te verzenden:

Bert Garthoff,
Meidoornlaan 17,
Loosdrecht.

Gelukgewenst met Uw jubileum-uitzending "Weer of geen weer"
Jubileumcongres Biologia Maritima.

De tweede tegenslag waarvan ik U deelgenoot moet maken, is de verhindering om hier aanwezig te zijn van onze vriend Frank de Graaf, leider van het Artis-Aquarium.

Hij was op expeditie in Tanzania en is tijdens zijn bezigheden in de vrije natuur gestoken door een pijlstaartrog.

Hij wordt thans verpleegd bij een relatie en hoopt spoedig weer de thuisreis te mogen aanvaarden.

Vandaag zou hij rond de pauze van 15.15 uur het voorzitterschap van mij overnemen. Velen Uwer was het immers bekend, dat ik reeds enige tijd geleden de wens te kennen heb gegeven af te treden als voorzitter. De heer de Graaf had zich begin van dit jaar bereid verklaard het voorzitterschap over te nemen. Dit jaar had hij zich reeds zo goed mogelijk vertrouwd gemaakt met de gang van zaken in ons bestuur.

Helaas zal ik dus vandaag niet de voorzittershamer kunnen overdragen. Wat echter veel erger is, is het feit, dat wij U er wederom vertrouwd mee moeten maken, dat zijn lezing van 14.45 uur niet zal doorgaan. Ook zijn toelichting bij het dia-programma om 16.15 uur zullen we node missen.

Ik stel U voor het volgende brief-telegram te verzenden:

Frank de Graaf,

Congres wenst U spoedige beterschap.

Biologia Maritima.

De heer de Graaf zou ons namens de Directie welkom in Artis heten. Dr. Jacobi heeft ons verzocht hem te verontschuldigen. Gaarne. Dank Artis voor de gastvrijheid.

Wij zullen ons echter door deze tegenslag niet uit het veld laten slaan. Integendeel, er zijn vele facetten in onze vereniging welke tot vreugde stemmen en welke vertrouwen

geven voor de toekomst.

1. Onze vereniging heeft in zijn 30-jarig bestaan nog nimmer zoveel leden geteld: 220
2. Onze congressen trekken een groot aantal leden, ditmaal 110.
3. Dank zij onze volijverige sekretaris waren wij in de gelegenheid een folder bij te sluiten in het handboek "voor het tropische zee-aquarium" van de hand van Frank de Graaf. Onze uitstekende retalie met de voorzitter van de Nederlandse Bond "Aqua Terra" zorgde er voor dat de folder voor gezamenlijk doel werd geredigeerd. Het bestuur van de N.B.A.T. was spontaan bereid vergaande consequenties te trekken uit de onvergelykbare draagkracht van 100 x zoveel leden. De totale kosten van deze folder zijn door de N.B.A.T. gedragen. Hierdoor smaakten wij het genoegen geheel kosteloos voor B.M. een bijzonder gerichte propaganda te voeren. Wij kregen reeds 200 verzoeken om inlichtingen en mochten daardoor tot op heden 30 nieuwe leden inschrijven.
4. Uit zeer betrouwbare bron is ons bekend dat de voorzitter van de N.B.A.T. nieuwe contacten voor het insluiten van een folder in boekwerken heeft gelegd. Volgend jaar zullen vele aquariumboeken met onze gemeenschappelijke folder in de boekhandel komen. Wij hebben er goed vertrouwen in dat ook deze komende folders voor onze vereniging geen kosten met zich mee zullen brengen.
5. Dank zij onze redactie van De Kor hebben wij al lange tijd bijzonder goede relaties met de Nederlandse Onderwatersport Bond. Regelmatig blijken leden van de N.O.B. dusdanig te worden geïnspireerd op hun duiktochten, dat zij besluiten die onderwaterwereld in huis te halen. De weg naar B.M. is meermalen speedig gevonden.

Dit zijn slechts de meest markante facetten voor ons optimisme. Het zou te ver voeren alle gunstige factoren op te sommen. Wel kan worden gesteld dat door deze verheugende ontwikkeling Uw bestuur met stijgend enthousiasme zijn taak vervult.

Bepaalt verrukt is Uw bestuur ook voor Uw enthousiasme, waarmee U gehoor hebt gegeven aan onze oproep tot dit congres. Dit brengt mij tot een hartelijk woord van welkom op dit Jubileum congres. We zullen er met elkaar een goed congres van maken. Dertig jaren Biologia Maritima !! Het zou te ver voeren alle belevenissen in onze club te noemen. De start lag in een bijzonder donkere tijd: november 1939. Mobilisatietijd, gevolgd door de bezetting. Weinig of geen mogelijkheid om aan onze kusten te komen. Daarna het moeizaam leggen van de eerste contacten, het vrij komen van de stranden, de eerste vangsten langs de Bretonse kust. De schuchtere contacten bij de Middellandse Zee. De onstuimige komst van de tropische zeebewoners. De problemen rondom de tropische koraalvissen. Enz. enz. Wij staan midden in een boeiende tijd. Langzaam maar zeker dringen we door in de geheimen van de zee. We zullen onze houding moeten bepalen hoe de verhouding tussen en de relatie met de beoefening van de liefhebbers zal zijn voor wat betreft Noordzee, Middellandse Zee, tropische zeeën. Onze spreekbuis voor dit alles is De Kor. Onze redactie zoekt koortsachtig naar opstuwung van de kwaliteit en verscheidenheid van artikels. Bestuur en redactie hunkeren naar de dag dat onze financiën het toelaten een druktechnisch belangrijk betere uitvoering te verzorgen. Na 30 jaren is B.M. niet afgeleefd, doch bruist van aktiviteit. Werkt U daaraan mee. Maak propaganda voor Uw hobby, de zee. Werf nieuwe leden, schrijf Uw belevenissen op. Let op: wellicht kan de U uitgereikte map daarbij uitstekende diensten bewijzen. Dames en heren, ik zou U nog veel willen zeggen. Ik zou U willen doordrenken van een ongekennde ijver voor Biologia Maritima. Ik heb echter reeds veel te veel beslag op Uw tijd gelegd. U komt voor het congres en het bijzonder interessante programma.

Hartelijk welkom. Ik wens U toe een bijzonder goed Jubileumcongres 1969. En met deze wens verklaar ik dit congres voor geopend.

Hierna was het de beurt aan onze secretaris de heer Ates die als een vaardige standwerker met asbest cementplaat en een grijze twee-componenten lijm een keurig aquarium in elkaar Dit is beslist een systeem dat navolging verdient voor de kleinere

aquaria. Ook mensen die een buitennissige maat willen hebben kunnen wij dit systeem aanbevelen.

De volgende spreker was de heer B.Schrieken die na enkele technische strubbelingen begon met zijn voordracht "Oh Zee-aquarianer waarheen?"

Hierin geeft hij antwoord op deze vraag en laat veel dia's zien met voor ons aantrekkelijke plaatsen.

Voorts geeft hij een goed beeld van de vele mooie dieren die we daar kunnen vangen. Het was een leerzame en ook leuke voordracht en het speet ons allen dattwe door tijdgebrek vlak voor Bretagne bleven steken. De heer Schrieken zei echter dat we dat gedeelte nog te goed houden, dus voor het volgende congres hebben we alvast een spreker.

Door de afwezigheid van de heer Fr. de Graaf ging zijn lezing niet door en kregen we een charmante primeur.

Voor het eerst in de geschiedenis van Biologia Maritima konden we luisteren naar een spreekster. Het was mevr. Wijsman, die een studie verricht op het gebied van de koralen en daarom enige tijd vertoefde op het biologische instituut op Nieuw Caledonië. Wellicht zult U zich herinneren dat we geruime tijd geleden het boek "Carnaval sous la mer" hebben besproken van René Catala.

Onder leiding van deze professor verrichtte mevr. Wijsman het onderzoek waarvan ze ons vele interessante zaken vertelde. Hierbij vertoonde zij voortreffelijke dia's van vele van de besproken soorten.

Een minder kleurrijk tafreel werd ons daarna voorgeschilderd door de heer H.Compaan die de vervuiling van de Noord Zee besprak. Het is een trieste zaak waar niet alleen wij aquariumhouders mee worden geconfronteerd maar ook de gehele Europese bevolking. De heer Compaan zal zijn lezing waarschijnlijk binnenkort in De Kor publiceren.

Tenslotte vertoonden de gebr. Ates een reeks van dia's van zeedieren waarop commentaar geleverd zou worden door de heer de Graaf. Aangezien hij er niet was werd een iets minder vakkundig maar kostelijk humoristisch commentaar door de heren Ates geleverd.

Daarna ging een ieder beladen met een interessante congressnap en een bijzondere uitgave van De Kor voldaan naar huis.

PONEN TRIGLIDAE

De ponenfamilie behoort tot de orde der baarsachtigen (Perciformes), waartoe o.a. de knorhanen (Cottidae), slijm vissen (Blennidae) en lipvissen gerekend worden.

Het is een der grootste orden der vissen.

Het is nauwelijks mogelijk een kenmerk te geven dat van toepassing is op alle vertegenwoordigers van deze orde.

De familie der ponen kent in de meeste gevallen een met beenplaten bewapende huid, een onderstandige bek en twee rugvinnen.

Alle vissen hebben harde stralen. Enige stralen, gewoonlijk drie, zijn los van de borstvinnen en van elkaar en zijn onafhankelijk beweegbaar.

Zij zouden een functie hebben bij het voedselzoeken.

De ponen die in de zeeën der gematigde zône leven zijn meestal eentonig van kleur, op enkele uitzonderingen na.

Sommige ponen zijn zeer opvallend gekleurd, vaak vooral in de paartijd.

De meeste ponen zijn, behalve met beenplaten bewapend, ook voorzien van vele stekels, vooral bij de kop en speciaal aan het kieuwdeksel.

De in dit artikel gereproduceerde poonsoorten komen langs Europese kusten voor. De rode poon (*Trigla lucerna*,) kan men tot Zuid-Afrika en in de Middellandse Zee aantreffen.

Het verspreidingsgebied van de grauwe poon (*T. gurnardus*), de Engelse poon (*T. cuculus*) en de gestreepte poon (*T. lineata* of *lastovitza*) bevindt zich in de N.O. Atlantische Oceaan en in de Middellandse Zee.

De rode en de grauwe poon komen tevens in de Noordzee voor.

Heel opvallend is dat ponen geluid kunnen maken.

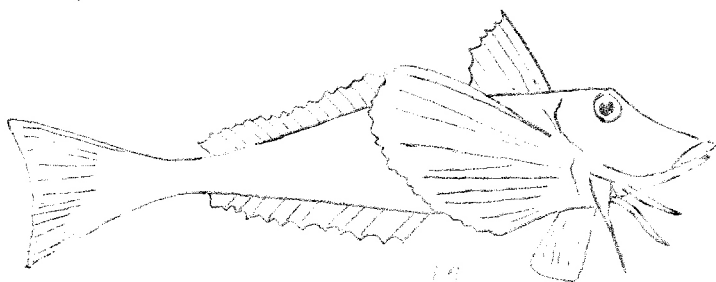
Hiervoor wordt de zwemblaas gebruikt.

De naam knorhanen is ook op de ponen van toepassing.

In de Middellands Zee bevindt zich een bijzondere ponensoort die men vliegende poon noemt.

Dactylopterus volitans bezit zeer lange borstvinnen.
Het dier is met vlekken van verschillende kleuren
getekend.

DE RODE POON.

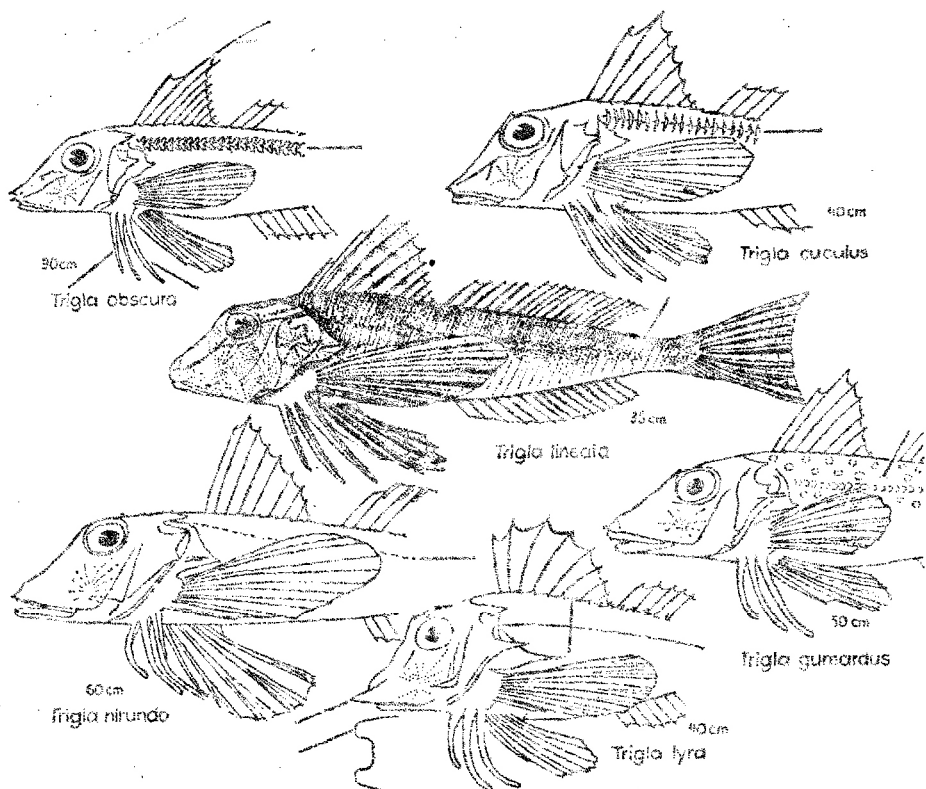


Mijn aquariumervaringen met ponen beperken zich tot deze
soort. Hij heeft prachtig gekleurde borstvinnen, waarin fel-
rood en staalblauw voorkomen.

Zijn schoonheid toont hij het mooist wanneer hij een zeil-
vlucht door de bak maakt. Zijn borstvinnen wijd uitgespreid,
lijkt het een tropische vis die bij toeval in de Noordzee
terecht kwam.

De poon zou zich in zee o.a. voeden met dieren zoals garna-
len, die hij met de losse borstvinstralen uit het zand zou
kietelen. Ook andere vissen staan op het menu. Levend voer dus.
In het aquarium went hij zich vrij snel aan doodvoer, dode
garnalen en stukjes visvlees.

Als hij hier eenmaal aan gewend is, blijkt het een enorme
schranser te zijn, die bijna van geen ophouden weet.



DIVERSE SOORTEN PONEN.

De rode poon heeft in gevangenschap vaak van ziekten te lijden. Een ziekte die hij bijna per traditie zou krijgen, is wat men in Duitsland "Maulsperre" noemt.

De bek kan dan door een gezwel niet meer geheel gesloten worden. Men wijt dit aan verkeerd voedsel, waarschijnlijk te weinig levend voer.

Het is dus zaak bij tijd en wijle voor levende garnalen te zorgen.

Soms heeft de poon ook last van polypen in de ogen.

Deze schijnen echter niet acuut gevaarlijk te zijn.
Hoe men zijn pennen het gemakkelijkst verliest, is door het
springen dat zij onveranderlijk doen.
Dekruiten zijn noodzakelijk.
Scherpe randen boven de bak die vanuit het water bereikt
kunnen worden, dient men te vermijden.

Kopij: Afd. Amsterdam

GOED BERICHT VOOR ONZE LEDEN UIT ZWOLLE EN OMGEVING

Ons lid, de heer Vrijmoed, heeft het initiatief genomen
om in Zwolle een afdeling van de ~~vereniging~~ Biologia
Maritima op te richten.

Het bestuur en de redactie kunnen dit streven alleen
maar toejuichen.

De introductieavond zal worden gehouden op

DONDERDAG 26 Februari a.s. om 20.00 uur in
zaal NEUF, Luttekestraat te Zwolle.

De heer Ates zal de eerste spreekbeurt houden, terwijl
er ook een showbak zal zijn om de gesprekken gaande te
houden.

De plaatselijk pers wordt ingeschakeld om ook niet-leden
te interesseren voor deze avond. Vanzelfsprekend verwacht
de heer Vrijmoed alle Zwolse leden.

Wij wensen de Zwolse afdeling van Biologia Maritima een
goede start toe!!!

RvD

ADRESWIJZIGING

Het Nederlands Instituut voor het Onderzoek der Zee is
met ingang van 1.1.70 verplaatst naar: 't Horntje,
Postbus 59, Texel. Tel. 02226-217.

NIEUWS VAN DE INKOOPCENTRALE VAN BIOLOGIA MARITIMA

Z O U T

Het is tenslotte zover. Dank zij "het liefdewerk" van een aantal leden zijn wij in staat een fantastische aanbieding te doen. Volgens het beste recept, samengesteld door de heer H. Compaan, kan een hoeveelheid zout gemaakt worden. Zodra de prijs vastgesteld is, delen wij U deze mede. Daar alleen de chemikaliën, verpakkingsmaterialen en vrachtkosten in rekening gebracht worden, zal de prijs ongeveer de helft zijn van die in de winkel. Realiseert U zich, dat dit mogelijk is door medewerking van de samenstellers van het zout, die het allemaal in hun vrije tijd doen. Voor het gemak worden alleen verpakkingseenheden voor 100 liter samengesteld.

Nadat de prijs bekend gemaakt is, kan op twee manieren besteld worden: 1) door overschrijving van het vereiste bedrag op postgirorekening 27.83.96 t.n.v. penningmeester Biologia Maritima te Amsterdam. Nadat Uw storting doorgegeven is aan de samenstellers volgt zo spoedig mogelijk verzending op de conditie: ongefrankeerd. De verzendkosten naar U komen voor Uw rekening. 2) Door afhalen en kontant betalen op het adres Westzijde 372 bv. te Zaandam. De voorraad is echter steeds nihil of zeer klein, zodat in elk geval telefonisch overleg geplaatst moet worden, alvorens naar dit adres te gaan.

De secretaris.

HEEFT U DE CONTRIBUTIE VOOR 1970 REEDS BETAALD?

ZO NIET PAK DAN NU UW GIRO BOEK EN MAAK EEN BEDRAG VAN f 15,-- OVER AAN DE PENNINGMEESTER.

WIST U DAT HET OOK MOGELIJK IS OM DE CONTRIBUTIE VOOR 2 OF 3 JAAR VOORUIT TE BETALEN. SPAART U VOLGEND JAAR WEER f15,-- !

aal kweken

Zoals reeds eerder werd besproken, bestaat er voor het onderwerp "aal kweken" hier en daar grote belangstelling.

Ons land blijft daarbij niet achter, hetgeen voor de Directie van de Visserijen reden is om hier aandacht te besteden.

Elke beschouwing over het kweken van aal loopt onvermijdelijk op Japan uit. Dit is niet verwonderlijk, gezien de werkelijk indrukwekkende prestaties die daar op dit gebied worden vertoond.

Voor degenen die zich voor dit onderwerp interesseren volgen hier allereerst enkele gegevens.

Jaarlijks produceert Japan circa $13\frac{1}{2}$ miljoen kg aan gekweekte aal, ter waarde van ongeveer $19\frac{1}{2}$ miljoen dollar (ongeveer 70 miljoen gulden).

Deze hoeveelheid wordt verkregen op een vijveroppervlak, dat ongeveer 1650 ha beslaat.

Een eenvoudig rekensommetje leert ons, dat de gemiddelde kweekaalproductie in Japan ruim 8000 kg per ha bedraagt met een waarde van ruim 11.500 dollar. (Ter vergelijking: aan karper produceren de Japanners ongeveer 9000 kg/ha).

Uit het bovenstaande kan al direct de conclusie getrokken worden, dat de Japanners erin geslaagd zijn om het kweken van aal in hoge mate te perfectioneren.

Dit komt o.a. tot uiting in de dichtheden die zij in hun vijvers toelaten.

In een eerder verschenen artikel over het kweken van aal (Visserij febr. 1968, pag. 85) wezen wij reeds op de omstandigheden dat het de Duitsers gelukt was om aal, met een gemiddeld gewicht van 180 gram, onder kunstmatige condities op te laten groeien bij een dichtheid van circa 200 gram per m². Welnu, de Japanners houden hun vijver-aal bij een dichtheid van 2-3- kg per m², hetgeen dus een veelvoud is van de Duitse waarde.

Wanneer echter de Japanse vijvers van stromend water worden voorzien, dan worden nog belangrijk hogere dichtheden aangehouden!

Het si zonder meer duidelijk dat een dergelijke aaldichtheid slechts in stand kan worden gehouden met een geheel uitgebalanceerd voedsel.

De samenstelling hiervan wordt jammer genoeg geheim gehouden. Wel is bekend dat de zogenaamde voedingscoëfficiënt klein is, namelijk 1,5, hetgeen inhoudt dat van dit voedsel slechts 1,5 kg moet worden verstrekt om 1 kg aalvlees te produceren. Een uitstekend succes!

Een andere gevolgtrekking die gemaakt kan worden is, dat de Japanners het probleem van de zuivering van de afvalstoffen der alen geheel opgelost hebben.

Zoals alle andere zeedieren hebben vissen natuurlijk ook hun afvalproducten.

In tegenstelling tot de huishoudelijke afvalstoffen, waar de mens voornamelijk mee te maken heeft, bevatten de afvalproducten van vissen slechts weinig koolhydraten en vetten. Ze bestaan daarentegen voornamelijk uit eiwitten.

Met deze eiwitresten weten bodemorganismen en groene waterplanten uitstekend raad, zoals elke aquariumhouder dagelijks kan ervaren.

En het is dit gegeven, waarvan de Japanse viskwekers meesterlijk gebruik maken. In hun vijvers bevorderen zij zoveel mogelijk de aanwezigheid van een slibbodem en van een overmaat van eencellige groene algen, door o.a. het dierlijk plankton, dat op deze algen teert, met bepaalde chemicaliën uit te roeien.

Er ontstaat dan een "bloei" van algen die - in combinatie met de bodemorganismen voorkomend in het bodemslik - in belangrijke mate de afvalresten van de vissen opruimen.

Een bijkomend voordeel van de algengroei is, dat een voldoende zuurstofgehalte overdag gewaarborgd is.

Des nachts, wanneer de plantaardige zuurstof productie door lichtgebrek stagneert, wordt op mechanische wijze lucht aan het water toegevoerd, waarbij gebruik gemaakt wordt van het ook in Japan goedkope elektrische nachttarief.

Aangezien men in Nederland in het geheel niet in staat is om aal naar Japanse trant op te kweken, werd er in het afgelopen jaar nog slechts op bescheiden wijze geëxperimenteerd en wel op het terrein van het O.V.B.-proefbedrijf te Beesd.

Hierbij werd gebruik gemaakt van een zestal betonnen bekkens, elk met een inhoud van 6 m³.

In het experimentele stadium hebben deze bekkens voordelen boven vijvers, o.a. doordat het observeren belangrijk gemakkelijker wordt gemaakt.

De proeven bevestigen allereerst dat een watertemperatuur van circa 23° C essentieel is voor een goede kweek.

Een belangrijk winstpunt was verder de ontdekking, dat aal genegen is om onder bepaalde omstandigheden het water te verlaten om voedsel op het droge te zoeken.

Deze eigenschap vereenvoudigt het probleem van voeren in belangrijke mate, al was het slechts doordat nu rottend voedsel resten in het water vermeden kunnen worden.

Het uit het water kruipen van de aal om te gaan eten is een merkwaardige zaak.

Onwillekeurig dringt zich hierbij het verhaal uit de Middeleeuwen op, dat alen des nachts op het land zouden kruipen om daar erwten te gaan eten.

Dit verhaal is altijd naar het rijk der fabelen verwezen, maar waarschijnlijk zonder reden, nu vast staat, dat de dieren wel uit het water willen kruipen; "het eten van erwten" kan heel goed gelezen worden als; "het azen op dierlijk voedsel tussen het erwtenloof".

Om tot onze experimenten terug te keren, een belangrijke tegenslag als het herhaaldelijk optreden van de "witte stip"-ziekte mag hier niet onvermeld blijven.

Deze ziekte trad zo hardnekkig op dat voor dit probleem er beslist een oplossing gevonden moet worden, willen verdere proeven zin hebben.

Het komende onderzoek programma inzake het aalkweken zal dan ook voor een belangrijk deel aan dit onderwerp gewijd zijn.

Dr. C.L. Deelder, Rijksinstituut voor Visserijonderzoek.

Artikel beschikbaar gesteld door "Visserij"

ONDERWATERSPORT

Half Januari verscheen het eerste nummer van ONDERWATERSPORT, een uitgave van de Nederlandse Onderwatersport Bond.

De NOB is het overkoepelend orgaan van de nederlandse duikverenigingen. De mededelingen en artikelen bestemd voor de clubs waren aanvankelijk ondergebracht bij andere bladen, maar gezien de groei van de onderwatersport groeide ook de behoefte naar een eigen blad. Gezien de oplage was het verantwoord het blad in druk uit te geven.

Naast de beste wensen van de voorzitter en de introductie van de redactie omvat het eerste nummer een eerste deel van een artikel over het duiken bij het eiland Zembra (Tunesië), een gebied dat voor ons ook zeer de moeite waard is, een artikel over mosselen, echter niet voor zeeaquariumhouders maar voor lekkerbekken en de rubriek "Duikmaat van de maand" waarin een vrouwelijke duiker wordt voorgesteld.

Ook wordt er nog reclame voor onze vereniging gemaakt, duikers met plannen voor een zeeaquarium (en dat zijn er heel wat) wordt aangeraden de handleiding voor beginners aan te vragen.

Wij wensen het nieuwe blad een lang leven en de redactie veel kopij.

RvD

OPGEPAST VOOR SNELVLIEGENDE STRAALJAGERS

Dat je als aquariumhouder ook al rekening moet houden met de geluidsbarrière ondervond een aquariaan in Zwijndrecht. Op 15.1.70 ging een paar straaljagers boven Zwijndrecht door de geluidsbarrière en dat kostte hem de ruiten van 10 aquaria en 5 gebroken thermometers. Naast het verlies van de dode vis moet hij ook nog de waterschade aan zijn benedenburen betalen, maar daarvoor was hij gelukkig verzekerd.

Hoe staat het met Uw WA verzekering? De luchtmacht vliegt ook over Uw huis!

RvD

Reeds is 1957 verscheen de eerste druk van "Das Aquarium von A bis Z" er is vanaf die tijd een zeer belangrijk naslagwerk van de zoetwateraquariaan gebleven.

Gezien de grote belangstelling welke ook in Nederland voor dit encyclopedisch gerangschikte werk bestaat heeft Dr. J.B.v. Ramshorst een vertaling ter hand genomen en in nauwe samenwerking met Dr. Frey werd er voor gezorgd dat het niet een vertaling van de 1957 uitgave werd doch een geheel op Nederland afgestemde bewerking gecompleteerd met alle gegevens tot en met 1969.

Voor de zoetwater liefhebbers is dit boek van zeer grote waarde, het geeft een grote hoeveelheid nieuwe gegevens over alle gangbare aquariumbewoners in de meest uitgebreide zin.

Voor zeewater liefhebbers is het een goed handboek om algemene aquariumkennis mee op te doen.

Over het zeeaquarium zult U helaas praktisch niets vinden. Het woord "zeewater" had echt wel in de titel mogen staan.

VI.

KLEINER AQUARIENKALENDER 1970

Michel Kunstverlag.

Van de importeur J.Kuurstra te Amsterdam ontvingen wij een kalender 1970 met als onderwerp vissen voor het aquarium. De grootte is $10\frac{1}{2}$ x 21 cm. in staand formaat. Per maand is 1 blad beschikbaar met daarop afgebeeld een aquariumvis + op de omslag een extra vis, een lipvis (*Coris formosa*.)

De druk, welke voortreffelijk is, is in kleur en het geheel is zo uitgevoerd, dat er elke maand een briefkaart overblijft, die voorbedrukt is om verstuurd te worden.

Negen van de dertien afgebeelde vissen zijn koraalvissen, o.m. de lipvis, pincetvis, wimpelvis, doktersvis en de koraal-duivel. Achterop de bladen staan naast de populaire naam, de latijnse naam, de grootte, waar de vis vandaan komt en de temperatuur van het aquariumwater. Het lijkt wel of de kalender speciaal voor BM ontworpen is.

Ik zou zeggen, bestel er een bij Uw boekhandelaar, het is de f. 4,25 ruimschoots waard.

RvD

TROPICAL FISH IN YOUR HOME

Axelrod en Vorderwinkel.

14 x 20 cm., 144 pag., 70 zwart/wit en 35 kleurenfoto's.
Sterling Publishing Co. Inc. New York - \$ 3.95

Het is altijd boeiend een buitenlands aquariumboek te vergelijken met een Hollandse uitgave. De Duitse uitgaven verliezen zich meestal in ingewikkelde beschrijvingen van filtersystemen en waterzuiveringsinstallaties. De Amerikaanse zijn oppervlakkiger op dat punt, geven soms adviezen in de geest van "van deze vis kunnen er 30 in een 2 gallon tank".

Dit boekje maakt hierop een gunstige uitzondering. Afgezien van het vreemde advies om voor de planten een voedingsgrond van fijn grind te nemen, zijn de andere adviezen goed te noemen. Doorluchting, filtering, ziekten en voeding zijn gedegen beschreven.

De aanbevolen vissoorten zijn bedoeld voor de beginner, de keus is naar mijn smaak wat eenzijdig.

RvD

JANUARI is de maand waarin we graag alle contributie b innen zouden willen hebben. Helaas, het is ook dit jaar weer niet gelukt. Nog enkele leden zijn in gebreke gebleven. Wilt U het onze penningmeester niet te moeilijk maken? Maak het geld nog vandaag over, morgen is U het weer vergeten.

AIRFISH - AMSTERDAM

SINDS 1928



Regelmatige importen van zeevissen, lagere dieren en koralen uit alle wereldzeeën.
Behalve het normale soorten-assortiment zijn vaak bijzonderheden voorradig zoals:

tropische zeeanemonen,
zeesterren,
heremietkreeften en
zeldzame vissoorten.

Wij leveren tevens kunstmatig zeewater en alle technische toebehoren.

ARGONAUTENSTRAAT 63 — TELEFOON 020-799466 — AMSTERDAM

Win een nieuw lid

Wijs geïnteresseerden er op, dat wij met meer leden meer kunnen doen voor hen, waardoor onderstaand programma kan worden uitgebreid en intensiever kan worden nagestreefd.

Met een lidmaatschap van Biologia Maritima verwerft u zich deze voordelen:

Alle mogelijke voorlichting over zeeaquariumtechniek, zeebiologie en oceanografie, aquarium- en onderwaterfotografie. Stel uw vragen aan het sekretariaat en u kan er zeker van zijn, dat beantwoording uitvoerig en secuur zal geschieden hetzij schriftelijk, telefonisch of mondeling of openbaar in ons maandblad.

Het maandblad DE KOR met artikelen over bovengenoemde onderwerpen, uitwisseling van de ervaringen van de lezers, boekennieuws, verenigingsnieuws, wetenswaardigheden uit binnen- en buitenland, tips voor uw vakantie aan zee etc.

VRAAG EEN GRATIS PROEFNUMMER, ook voor en namens een geïnteresseerde in uw kennissenkring.

Geregelde bijeenkomsten van plaatselijke afdelingen en alle steun bij het oprichten ervan.
Excursies en verzameltochten.

Centrale inkoop van artikelen die zich daarvoor lenen.

Zo veel mogelijk steun aan beginners en aan leden die ver van de kust wonen.

Een standaardwerk van unieke betekenis voor aquariumhouders

HANDBOEK VOOR HET TROPISCH ZEEWATERAQUARIUM

door

FRANK DE GRAAF

Conservator Artis-Aquarium te Amsterdam

in samenwerking met

A. VAN DEN NIEUWENHUIZEN

Dierenfotograaf te Heemstede

Omvang 336 bladzijden met toevoeging van 48 zwart-witfoto's en 31 kleuren-
dia's, 28 technische tekeningen, tabellen en schema's

Formaat 14 x 22 cm. Gebonden in blauwe band met goud bestempeld en om-
slag naar kleurendia van A. van den Nieuwenhuizen, voorstellende Drieband-
anemoonvissen (*Amphiprion percula*) in hun symbiose-anemoon. Prijs f 30.-

INHOUD

- | | |
|--|--|
| A. THEORIE EN PRAKTIJK | 7. De vissoorten |
| 1. Zeewater in de natuur | 8. De ongewervelde, of lagere
dieren |
| 2. Zeewater in het aquarium | Literatuurlijst |
| 3. De techniek van het
Zeewateraquarium | Lijst van zwart-witfoto's en
kleurendia's |
| 4. Inrichting van het aquarium | Lijst van tabellen en schema's |
| 5. Onderhoud van het aquarium | Lijst van technische voorbeelden |
| B. DE AQUARIUM-
BEWONERS | Register |
| 6. De vissen | |

A. J. G. STRENGHOLT'S UITGEVERSMAATSCHAPPIJ N.V.

Leidsegracht 11 - Amsterdam-C. - Telefoon (020) 22 26 26 - Postgiro 172884

CONGRES !!!

Plaats: de toneelzaal van Artis,

Pl.Middenlaan 43, Amsterdam

Tijd: 23 mei 1971

B I O L O G I A M A R I T I M A

NEDERLANDSE BOND VAN ZEEAQUARIUMLIEFHEBBERS

L.S.,

Ook dit jaar houdt Biologia Maritima weer een congres. Wij zijn er trots op dat de leden van onze vereniging reikhalzend uitzien naar dit evenement, dat beschouwd wordt als een traditie. Minder traditioneel zijn dit jaar het tijdstip en een gedeelte van het programma.

Het tijdstip is gekozen om de overgang naar 1972, het jaar waarin we het congres omstreeks maart willen houden, te verkleinen. De verschuiving naar het begin van het jaar is het gevolg van de wens van het bestuur om de leden beter kennis te laten nemen van het beleid van het bestuur in het voorafgaande jaar. Daartoe treffen de leden hierbij het jaarverslag aan. Voor het eerst sinds jaren is in het programma van het congres rekening gehouden met een huishoudelijk gedeelte.

Wij hopen ook dat een andere nieuwigheid door de leden gowaardeerd zal worden. In de pauzes bestaat de mogelijkheid om de zuurgraad van uw aquariumwater elektrisch te laten meten. Om deze meting zo korrekt mogelijk te houden, dient u een klein flesje te vullen tot aan de rand, d.w.z. er mag geen lucht boven het water blijven.

Het programma luidt als volgt:

- 9.30 zaal open
- 10.00 opening van het congres
- 10.00-11.00 dialezing over Cuba door de heer H.A.van Vlimmeren jr.
Talrijke onderwaterdia's zullen u laten zien wat een paradijs de zee rond dit omstreden eiland voor de zeeaquariumhouder is.
- 11.00-11.30 pauze
- 11.30-12.00 een voordracht over het transporteren van zeedieren per vliegtuig door de heer R.M.L.Ates. Steeds meer mensen brengen hun vakantie door aan de Middellandse Zee of nog zuidelijker en willen beesten voor hun aquarium meebrengen.
- 12.00-14.00 lunch en gelegenheid tot het bezoeken van het Artis-aquarium
- 14.00-14.30 huishoudelijk gedeelte; leden kunnen eventueel te stellen vragen reeds schriftelijk doorgeven aan het sekretariaat. Dit heeft vereenvoudiging tot gevolg.
- 14.30-15.00 demonstratie en uitleg over een eiwitafschuimer, die het ideaal benadert, door de heer G.J.de Keyzer. Deze eiwitafschuimer is het resultaat van talrijke proefnemingen en mag gerust uniek genoemd worden.
- 15.00-15.30 Over de best mogelijke kwaliteit van zeeaquariumwater door de heer dr. J.Lancée. De titel spreekt voor zichzelf.
- 15.30-16.00 pauze
- 16.00-17.00 in verband met het sukses van vorig jaar houden we dit jaar een echt forum, d.w.z. met verschillende personen die elk gespecialiseerd zijn zodat uw vragen 'in goede handen' zullen zijn.

Voorwaar, een puik programma. Het beste dat momenteel door een organisatie als de onze gebracht kan worden. Bespreek tijdig uw eventuele lunch, wij verwachten veel belangstelling, waarschijnlijk vooral veel uit België.

In de zaal zal weer een boekenstand aanwezig zijn.

De bijdrage in de kosten van dit congres hebben we dit jaar gesteld op fl.2,--, gezinsleden betalen eveneens dit bedrag. Niet-leden betalen fl.6,--.

Deze bedragen zijn exclusief lunch, die fl.6,50 bedraagt. Declinering aan deze lunch moet u vooruit reserveren door ommestaande strook te zenden aan: